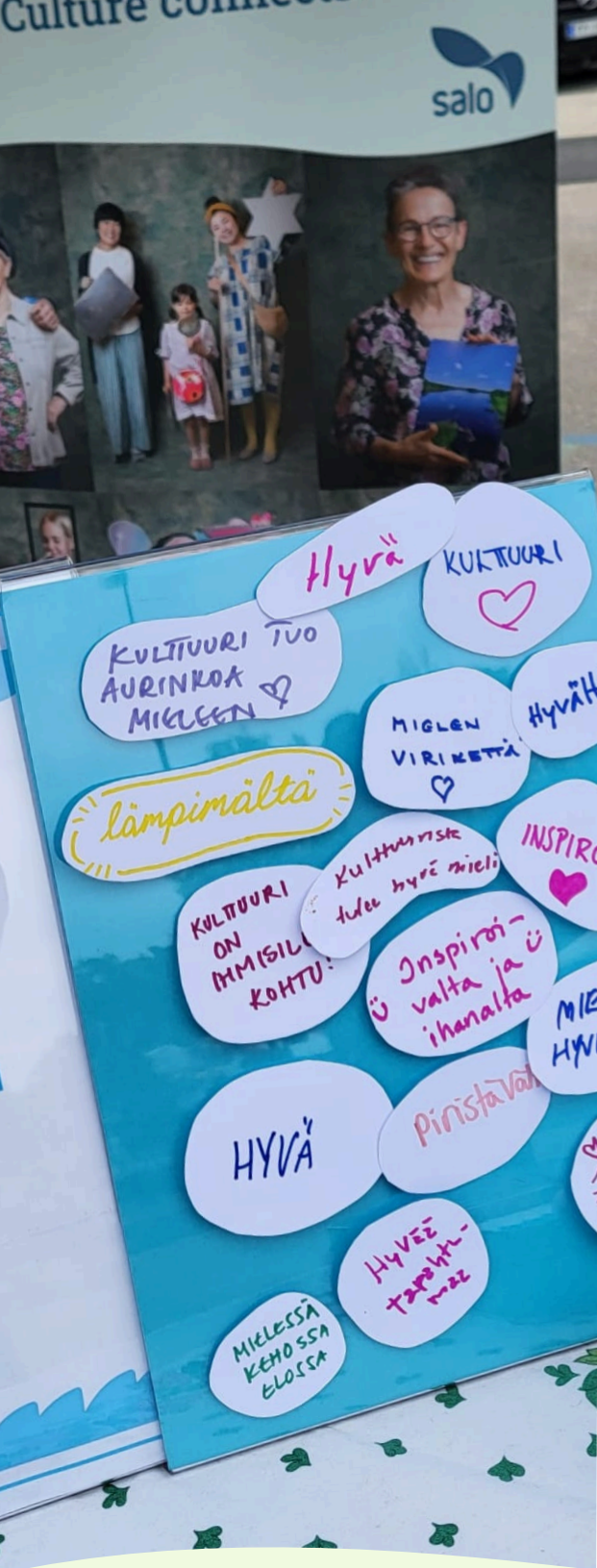

**Avaimet
omaan
Saloon**

Kulttuuri yhdistää
 Salon kulttuuriohjelman vuosi 2025
 Yleiset kulttuuripalvelut

Yleiskuva ja suunta

Kulttuuriohjelman toimeenpano on käynnistynyt suunnitellusti. Ensimmäisen vuoden aikana olemme ottaneet merkittäviä askeleita kulttuurin rakenteiden vahvistamisessa. Henkilöstöresurssit ovat vahvistuneet, roolit ja vastuut ovat selkeytyneet ja palvelukokonaisuus on jäsentynyt aiempaa selkeämmin. Toiminnan painopiste on siirtynyt entistä vahvemmin yksittäisistä tapahtumista kohti palvelurakennetta, joka tavoittaa yhä moninaisemman joukon kuntalaisia ja kaupungissa vierailevia.

Olemme vastanneet taiteen ja kulttuurin tekijöiltä sekä yleisöltä saatuun palautteeseen konkreettisilla toimilla (uudet tukimuodot, konseptien testaus ja viestinnän sekä kumppanuuksien tiivistäminen). Lyhyen aikavälin, kevyet toimet ovat tuottaneet nopeasti näkyviä tuloksia, kun taas rakenteelliset kehittämiskohteet (tilat, yleiset toimintakäytännöt ja periaatteet) ovat vielä valmistelussa ja niiden vaikutukset näkyvät toteutuessaan pidemmällä aikavälillä.

Kokonaisuutena vuoden 2025 toimenpiteet tukevat kulttuuriohjelman strategista suuntaa ja tavoitteita vahvistamalla kulttuurin rakenteita, lisäämällä kulttuurin saavutettavuutta ja monipuolisuutta sekä kehittämällä toimintaa yhteistyön ja kokeilujen kautta.

Kulttuuri yhdistää – Salon kulttuuriohjelma hyväksyttiin vapaa-ajan lautakunnassa 19.9.2024 (§64). Tämä katsaus kuvaa ohjelman ensimmäisen toimintavuoden (2025) toteutusta, keskeisiä tuloksia, vaikutuksia sekä tunnistettuja kehittämistarpeita yleisten kulttuuripalveluiden osalta.

Keskeiset toteumat tavoitteisiin nähden

Tavoite 1

Kulttuurin vahva kivijalka: tilat ja toimintaedellytykset

Ohjelman keskeinen painotus on parantaa taiteen ja kulttuurin tiloja, rakenteita ja toimintaedellytyksiä. Tavoitteena on vahvistaa kulttuurin perusinfrastruktuuria, tukea taiteilijoiden ja toimijoiden työskentelyä sekä kehittää tilaratkaisuja ja toimintamalleja.

Mitä teimme?

Toimintaedellytysten lisääminen

- Vuonna 2025 tarjottiin 119 palkkasuosituksen mukaista työtilaisuutta ammattitaiteilijoille, pääosin lastenkulttuurin ja kesän taiteilijavierailujen yhteydessä.
- Idea- ja tilatukea myönnettiin yhteensä 11 toimijalle, ja ideat toteutuivat keskustan lisäksi Kiikalassa, Angelnimellä, Suomenselällä, Teijolla, Särkisalossa, Vuohensaarella ja Halikossa. Koko 10 000 euron määräraha käytettiin ensimmäistä kertaa kokonaan.
- Uuden Kulttuuri yhdistää -projektin avulla toteutettiin kaksi laajempaa kokonaisuutta. Salon Taiteilijaseuran taiteilijoiden kiertävä ja lainattava taidenäyttely Taidekapseli. Valokuvataiteilija Outi Pihlajoen Metsägalleria, joka dokumentoi Teijon kansallispuistossa eri vuodenaikoina vierailevia ihmisiä ja heidän luontosuhdettaan.

Rakenteellinen kehittäminen

- Kaupungin tasolla perustettiin tilojen käytön ja vuokrausperiaatteiden yhtenäistämistä edistävä työryhmä (KH 24.3.2025 § 113).
- Esittävän taiteen tilaselvitys hyväksyttiin lautakunnissa (opla 20.5.2025 § 41, vapla 22.5.2025 § 34).
- Julkisen taiteen prosenttiperaatteesta tehtiin päätös ((vapla 6.3.2025 § 17, KH 14.4.2025 § 141).

Viestintä ja näkyvyys

- Kulttuurikumppanit-uutiskirjeen tilaajamäärä kasvoi 16 %.
- Kulttuuri-, kirjasto- ja museopalveluiden omat ja yhteistyössä tuotetut tapahtumat koottiin kausiesitteeseen, joka ilmestyy neljä kertaa vuodessa (suomi/englanti).

Henkilöstöresurssit

- Kulttuuritoimiston henkilöstöresurssi on vahvistunut ja työnjako selkeytynyt kulttuuripäällikön, lastenkulttuurin, kulttuurihyvinvoinnin sekä osallisuuden ja viestinnän tehtäväkokonaisuuksiin.

Toimintaedellytykset ovat parantuneet erityisesti taiteilijoiden työllistymisen ja uusien tukimuotojen osalta, mutta vaikutukset ovat suurelta osin lyhytkestoisia ja nojaavat yksittäisiin toimiin sekä henkilöstön koordinoivaan työhön. Rakenteelliset, kulttuurin infrastruktuuria vahvistavat uudistukset ovat vielä valmisteluvaiheessa.

Tavoite 2

Kulttuuri kulkee ja liikuttaa: saavutettavuus ja monipuolisuus

Toinen selkeä painopiste on kulttuurin saavutettavuuden, yhdenvertaisuuden ja alueellisen kattavuuden lisääminen. Ohjelmassa tuomme esiin, että kulttuurin tulee olla läsnä arjen paikoissa ja että ihmisillä tulee olla elämänikäinen, luonteva pääsy taiteen ja kulttuurin äärelle taustasta riippumatta.

Mitä teimme?

Kulttuuripalveluiden palvelut ja toiminta tavoitti yli 30 aluetta (keskusta, kylät, kaupunginosat) eri puolilla Saloa. Otimme käyttöön / vakiinnutimme erilaisia toimintamalleja.

Taidetarjotin

- Toimintamalli vakiintui osaksi kylä- ja kotiseutuyhteistyötä. Mallin mukaan kylä- ja kotiseutuyhdistykset valitsevat kulttuuripalveluiden avoimen ohjelmistohakemiston ehdotuksista omiin tapahtumiinsa sopivat ammattitaiteilijavieraat. Kulttuuripalvelut vastaavat taiteilijoiden palkkioista ja yleisestä markkinoinnista, ja paikalliset toimijat huolehtivat käytännön järjestelyistä sekä vierailun toteutumisesta. Kesällä 2025 tapahtumissa nähtiin yhteensä seitsemän taiteilijavierailua.

Yleisten kulttuuripalveluiden toiminta-alue 2025

Kisko kko				
Toija				
Tieksmäki				
Muurla				
Perniö				
Perniö as.				
Kirakka				
Teijo				
Matilda				

Halikko				
Hajala				
Märynummi				
Wiurila				
Vaskio				
Vartsala				
Mustamäki				
Isohärjänmäki				
Rikalanmäki				

Suomusjärvi				
Särkisalo				
Kaivola				
Inkere				
Hähkänä				
Taipale				
Kuusjoki				
Raatala				
Kiikala				

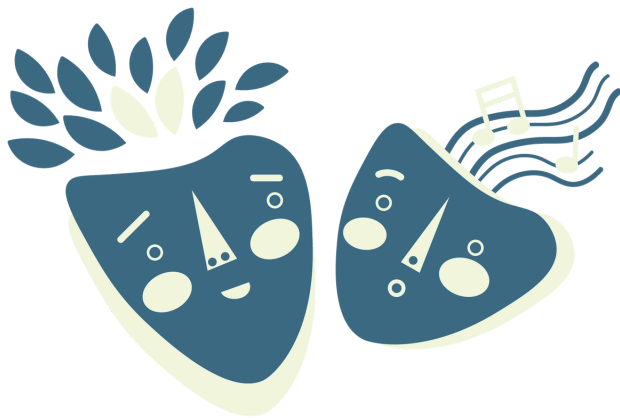
Salon keskusta				
Alhainen				
Ylhäinen				
Sirkkula				
Ollikkala				
Tupuri				
Palometsä				
Angelniemi				
Kokkila				

Avustukset & yhteistyö	
Lastenkulttuuri & kulttuurikasvatus	
Kulttuuriluotsi-vapaaehtoistoiminta	

Toimenpiteet ovat lisänneet kulttuurin alueellista tasa-arvoa ja madaltaneet osallistumisen kynnystä erityisesti jalkautuvan toiminnan (Taidetarjotin-malli, kulttuuriluotsitoiminta ja kulttuurikasvatussuunnitelma Nappula).

Kulttuuriluotsit

- Kulttuuriluotsitoiminta käynnistyi. Luotsit olivat liikkeellä ahkerasti keskustassa sekä kylillä. Tietoa toiminnasta vietiin eteenpäin ja kokeiltiin erilaisia matalan kynnyksen toimintatapoja.
- Luotsitoiminnan ydin kirkastui ja toimintatavoiksi vakiintuivat mm. lukupiiri, kirjasto- ja museoluotsaukset sekä pienet kulttuurikohtaamiset.

Saavutettavampi harrastus

- Saavutettavampi harrastus –toimintamalli otettiin käyttöön kaupungin tuottamassa kulttuuriharrastustoiminnassa mm. musiikki- ja kansalaisopistossa. Myös lastenkulttuuripalveluja kehitetään toimintamallin avulla.
- Toimintamallista jaettiin tietoa kaupungin harrastustoiminnan työryhmän kautta myös yhdistyskentälle.

Kulttuuriluotsit Taiteiden Yässä,
kuva: Anne Nenonen

Tavoite 3

Rohkeus tehdä uusia juttuja: yhteistyö ja kokeilut

Kolmas painopiste on yhteistyön vahvistaminen ja uusien toimintatapojen rohkea kokeileminen. Ohjelma painottaa monialaista yhteistyötä kaupungin sisällä, yhdistysten, taiteilijoiden ja muiden kumppaneiden kanssa sekä kulttuurin kytkemistä osaksi kaupunkikehitystä, hyvinvointia ja arjen palveluja.

Mitä teimme?

Kulttuuri keskustelun aiheena

- Kulttuurikumppanien Yhteinen elinvoima – paneelikeskustelu 1.4.2025
- Kulttuuriblogi, 6 artikkelia eri teemoista

Mukana valtakunnallisissa tapahtumissa ja kampanjoissa

- Muun muassa MHAW Hyvän mielen kulttuuriviikko, Lapsen oikeuksien viikko, Kestävän kehityksen viikko, Itämeripäivä, Lastenkulttuurin juhlat ja Kunta elää kulttuurista.

Uudet avaukset

- Leikkipuistoyhteistyö: Taiteilijat Andrea Vannucchi ja Tea Tikka ohjasivat Taiteiden Yän taidepajassa lapsia ja perheitä luomaan mielikuvituksellisia olentoja Tiilitehtaanpuiston leikkipuistouudistusta varten. Uudistus kuuluu osittain myös Salon Asuntomessut 2028 -projektiin. Teokset koottiin ajalle 30.9.–31.10.2025 Lehtiperhonen ja leppäkerttu -näyttelyksi Ylhäistentien aulaan.
- Kirjastoauton kulttuurisisällöt: Klovnit Wendi ja Pikkilii kiersivät kirjastoauton kyydissä Hyvän mielen kulttuuriviikolla.
- Kulttuuritoimiston väki oli ahkerasti mukana myös yhteisökoordinaattorin järjestämässä Kyläkuulumiset ja After Work -tapahtumissa.

Taiteiden Yän taidepaja,
kuva: Anne Nenonen

Toiminta on vahvistanut yhteistyötä, lisännyt kulttuurinäkökulmaa osana yleistä keskustelua ja tuottanut uusia konsepteja eri ympäristöihin ja kohderyhmille. Samalla toiminta on vielä pitkälti kokeiluluonteista ja nojaa yksittäisiin avauksiin sekä verkostoihin.

Kohokohtia vuonna 2025

Kulttuuriluotsit

hoivakodeissa, kirjastolla, taidemuseolla, kylien joulunavauksissa, Kesä yhdessä -tapahtumissa

Joulukortteja ikäihmisille

Musiikkitervehdykset

Kulttuurikeskustelut

Yhteistyö Turun AMK vieraskieliset opiskelijat

Sanojen Salo

Kesä yhdessä - taiteilijavieraat

Kulttuurikohtaamiset

Idea- ja tilatuki 100% käyttöön

Kulttuurimessut päiväkodissa

Seniorimessut

Metsägalleria

Lukutoukat liikkeellä

Taidetarjotin

Surujenkerääjä

Liikkuvan Resurssikeskuksen matkassa

Kulttuurikuvastudio

Kyläkuulumiset

Monikielinen tiedotus

Yhteinen elinvoima -paneelikeskustelu

Kyläjamit

Klovnit kirjastoautossa

Luotsien lukupiiri

Lukkarinmäen kevät, luotsit kävelykavereina

Taidekapseli

Saavutettavampi harrastus

Kulttuuria Salossa -kysely

Kulttuuri yhdistää - projektituki

Metsän laulu

Tove & Tooti DJ Set

Tanssiva lukuhetki

Vuohensaaren taidepolku

Kulttuuripäivät Espoossa

Yhteistyön lisääntyminen

Kesämuusikoilla

ennätysyleisö

Joulupallopaja

Svenska Veckan i Näkkäri

Hikoileva maapallo

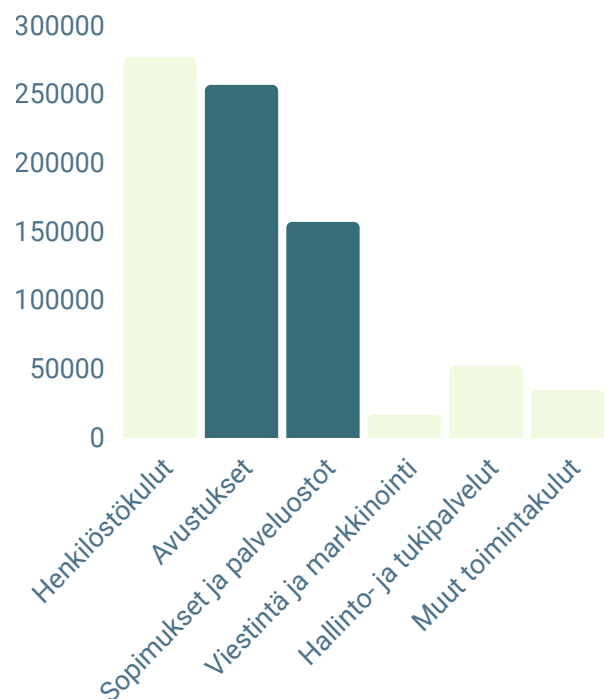
Kumppari-vapaaehtoistoimijat

Hulvaton aurinkomatka

Talous & resurssit

Yleisten kulttuuripalveluiden toimintakulut vuonna 2025 olivat noin 780 000 euroa. Kulurakenne painottuu henkilöstöön (35 %), taide- ja kulttuurikentän toimijoille myönnettäviin avustuksiin (33 %) ja kaupunkilaisille suunnattujen palveluiden ostoon (20 %). Muiden kulujen osuus jää pieneksi, ml. hallinto- ja tukipalvelut 10 % ja viestintä ja markkinointi 2 %.

Yleisten kulttuuripalveluiden toiminta perustuu laajaan, yli sadan toimijan yhteistyöverkostoon, johon kuuluvat kaupungin omat palvelut, opistot ja oppilaitokset, yhdistykset, tapahtumajärjestäjät sekä hyvinvointi- ja hoiva-toimijat.

Yhteistyöhön perustuvan toiminnan avulla saadaan aikaiseksi paljon ja laajaa kulttuuritarjontaa. Malli on tehokas, mutta on myös herkkä muutoksille (mm. kumppanien ja verkostojen kantokyky ja voimavarat, käytettävissä olevat resurssit).

Osallistuminen ja vaikuttavuus

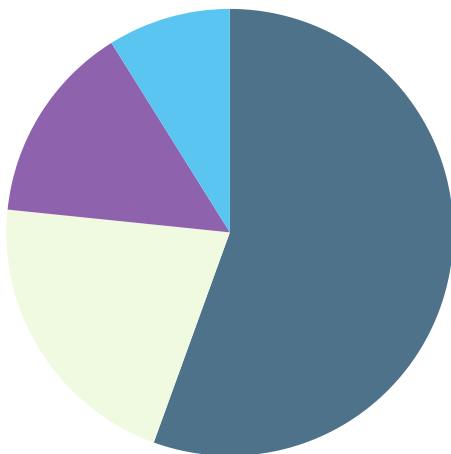
Vuonna 2025 yleisten kulttuuripalveluiden omia ja yhteistyössä toteutettuja tilaisuuksia järjestettiin hieman alle 900, ja niihin osallistui hieman yli 70 000 kävijää.

Osallistujista noin 62 % syntyi yleisestä kulttuuritoiminnasta (avustukset ja yhteisproduktiot) ja noin 29 % palvelusopimuksista. Lastenkulttuurin osuus oli noin 8 % ja kulttuuriluotsitoiminnan noin 2 %. Tilaisuuksista yleinen kulttuuritoiminta tuotti noin 56 %, palvelusopimukset noin 21 %, lastenkulttuuri noin 15 % ja kulttuuriluotsitoiminta noin 9 %.

Laaja-alainen vaikuttavuus syntyy yleisestä kulttuuritoiminnasta ja palvelusopimuksista, jotka tavoittavat suuren yleisön. Syventävä ja rakenteellinen vaikuttavuus syntyy lastenkulttuurista ja kulttuuriluotsitoiminnasta, jotka vahvistavat yhdenvertaisuutta, kulttuurista osallisuutta ja pitkäjänteistä yleisötyötä.

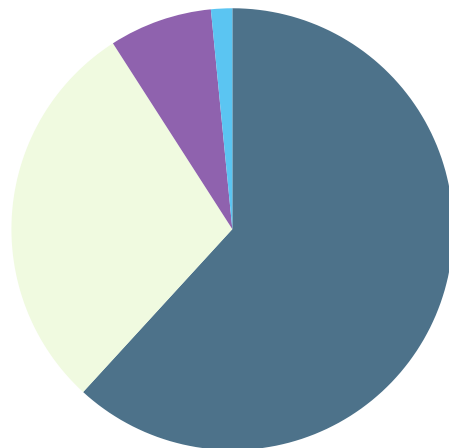
Tapahtumat ja tilaisuudet
~900

- Yleinen kulttuuritoiminta
- Palvelusopimukset
- Lastenkulttuuri
- Kulttuuriluotsit

Kävijät ja kohtaamiset
70 000 +

- Yleinen kulttuuritoiminta
- Palvelusopimukset
- Lastenkulttuuri
- Kulttuuriluotsit

Tällä hetkellä toiminnan määrä on suurempi kuin mihin nykyiset resurssit luontevasti riittävät. Jos toimintaa halutaan kehittää ja tehdä siitä pysyvämpää, resurssien riittävyttä suhteessa tavoitteisiin tulisi arvioida uudelleen.

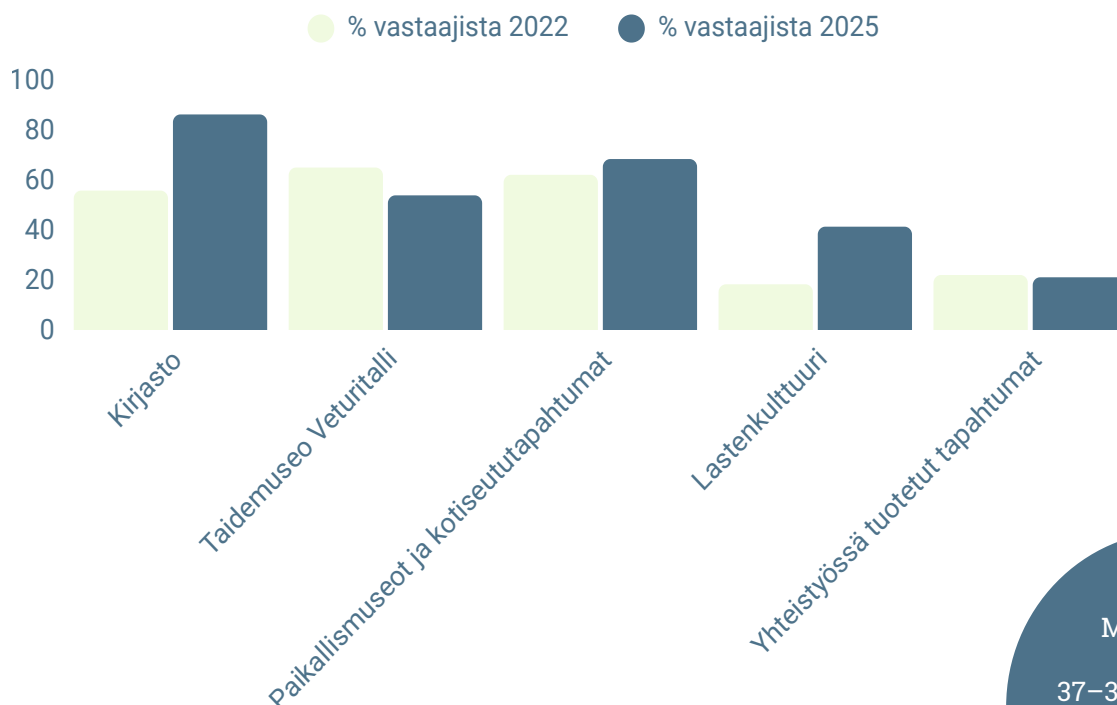
Palaute

Olemme toteuttaneet Salon kulttuurikyselyn vuosina 2022 ja 2025. Vastaajien kokonaismäärä oli vuonna 2022 yhteensä 524 ja vuonna 2025 yhteensä 263. Vuoden 2025 aineisto painottuu selvästi 30–49-vuotiaisiin, kun taas vuoden 2022 vastaajajoukko on ikäjakaumaltaan huomattavasti tasaisempi ja kattaa laajemmin eri ikäryhmät. Ikärakenteen ero on hyvä huomioida, kun tuloksia verrataan vuosien välillä.

Kyselyistä käy ilmi, että kaupungin omat palvelut ovat toiminnan selkäranka, mutta suuri osa koetusta kulttuurista syntyy yhteistyössä, yhdistyksissä ja paikallisessa toiminnassa. Vastaajat arvostavat erityisesti kirjastoja, museoita, näyttelyitä, paikallista kulttuuritoimintaa ja kulttuurin hyvinvointivaikutuksia. Vuonna 2025 korostuivat lisäksi lastenkulttuuri ja paikallisten tapahtumien merkitys kaupungin elävöittäjinä.

Molempina vuosina tapahtumatarjonnan lisääminen nousee selvästi tärkeimmäksi kehittämiskohteeksi. Vuonna 2022 korostuu lisäksi viestinnän parantaminen, kun taas vuonna 2025 painotus siirtyy selvästi lasten ja nuorten kulttuuritarjontaan sekä osallistumisen mahdollisuuksiin. Suurimmat esteet kulttuuriosallistumiselle ovat molempina vuosina ajan puute, tarjonnan koettu epäsopivuus ja tiedon puute.

Kulttuuripalveluiden suosittuus 2022 ja 2025

Molempina vuosina 37–39 % vastaajista käyttää kulttuuripalveluja Salon ulkopuolella.

Vain 3–4 % kertoo, ettei käytä kulttuuripalveluja ollenkaan.

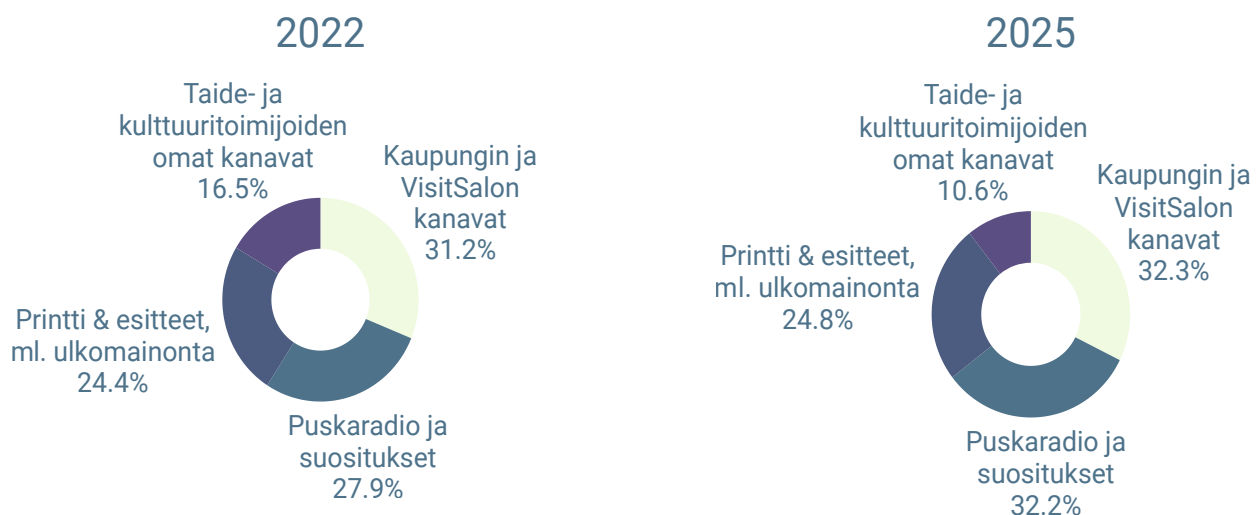
Viestintä ja näkyvyys

Viestimme kulttuuripalveluista useissa toisiaan tukevissa kanavissa.

- Kaupungin sähköinen tapahtumakalenteri ja asukkaille kotiin jaettava kaupunkitiedote palvelevat erityisesti niitä, jotka etsivät tietoa tapahtumista ja palveluista.
- Kulttuuripalveluiden verkkosivut tarjoavat kokonaiskuvan palveluista, ja somekanavat mahdollistavat nopeamman viestinnän.
- Neljä kertaa vuodessa ilmestyvä kulttuurin kausiesite (painettu ja digitaalinen) kokoaa kauden ohjelmiston, ja Salo vapaalla -esite esittelee laajemmin vapaa-ajan tarjontaa keväisin ja syksyisin.
- Taide- ja kulttuurikentän toimijoille suunnatut kulttuuriblogi ja uutiskirje tarjoavat ajankohtaista tietoa ja tukevat verkostoitumista.
- Palveluiden näkyvyyttä vahvistetaan lisäksi ulkomainonnalla, mukaan lukien toimipisteiden infonäytöt ja tapahtumakohtaisesti ostettavalla mainostilalla paikallislehdissä.

Tärkeimpiä tiedonlähteitä edellämainitun kulttuurikyselyn perusteella ovat kaupungin omat kanavat sekä tuttavapiirin suositukset, mikä korostaa sekä virallisen viestinnän että henkilökohtaisten vinkkien merkitystä.

Vuonna 2022 painetut ja fyysiset kanavat ovat vielä vahvasti esillä, mikä heijastaa vastaajajoukon ikärakennetta. Vuoteen 2025 mennessä niiden rooli heikkenee selvästi, ja tieto haetaan yhä useammin digitaalisista kanavista ja suositusten kautta. Tämä sopii työikäisten painottumiseen aineistossa. Luottamus tuttujen neuvoihin säilyy ikäryhmästä riippumatta.

Kokonaisuutena tulokset korostavat monikanavaisuuden tarvetta: eri yleisöt tavoitetaan eri tavoin, ja vaikka digikanavat vahvistuvat, perinteisiä väyliä ei voi vielä täysin ohittaa. Suurin kehitystarve liittyy tiedon koontiin, ajoitukseen ja löydettävyyteen sekä viestinnän resursseihin. Viestinnän määräraha oli vuonna 2025 noin 2 % toimintakuluista.

Johtopäätöksiä

Vuoden 2025 toimenpiteet ovat kokonaisuutena edistäneet Kulttuuri yhdistää -ohjelman tavoitteita johdonmukaisesti ja luoneet vahvan perustan sen pitkäjänteiselle toteutukselle.

Keskeisiä vahvuuksia ovat

- verkostomainen työskentelytapa,
- kulttuurin saavutettavuuden paraneminen eri puolilla kaupunkia,
- lastenkulttuurin vahvistuminen sekä
- uusien konseptien ja toimintamallien rohkea kokeileminen.

Myös rakenteita vahvistavien prosessien kuten tilaratkaisuihin ja toimintaperiaatteisiin liittyvät selvitykset, tukevat ohjelman jatkotyötä.

Kehittymisen haasteet

Yhteistyöhön perustuva malli on mahdollistanut laajan ja monipuolisen kulttuuritarjonnan sekä huomattavan kävijämäärän suhteessa käytettävissä oleviin resursseihin.

Aineisto osoittaa kuitenkin, että toiminta nojaa edelleen vahvasti kokeiluihin ja henkilöstön koordinoivaan työhön. Rakenteelliset ratkaisut – erityisesti pysyvät tilaratkaisut ja pitkäjänteinen resursointi – ovat vielä kesken. Toiminnan volyymi on jo lähellä nykyisten resurssien ylärajaa. Tämä muodostaa riskin toiminnan vakiinnuttamiselle ja saavutettujen hyötyjen pitkäkestoisuudelle.

Yhteenvedona voitaneen todeta, että yleisten kulttuuripalveluiden vuoden 2025 toimet ovat rakentaneet uskottavan ja vaikuttavan lähtökohdan ohjelman jatkolle. Jotta Kulttuuri yhdistää -ohjelman tavoitteet voidaan saavuttaa kestävästi, jatkossa keskeistä on rakenteellisen jatkuvuuden varmistaminen: resurssien, vastuiden ja toimintamallien vakiinnuttaminen sekä pysyvien tilaratkaisujen edistäminen. Näin kulttuurin kehittäminen ei jää yksittäisten hankkeiden tai henkilöiden varaan, vaan muodostuu pysyväksi ja strategisesti merkittäväksi osaksi Salon yleistä kaupunkikehitystä.

Kuvat: Hilja Mustonen

